Marta Różańska

Obój w twórczości solowej i kameralnej Benjamina Brittena

Promotor - prof. zw. dr hab. Józef Raatz

Praca *Obój w twórczości solowej i kameralnej Benjamina Brittena* składa się z pięciu rozdziałów poprzedzonych wstępem, gdzie wyjaśnione są założenia metodologiczne, Podsumowania i Bibliografii.

W historii muzyki twórczość kompozytorów angielskich zawsze pozostawała nieco na uboczu. Przyczyn takiego stanu rzeczy można upatrywać w położeniu geograficznym tego kraju, a także w charakterystycznym dla Anglików indywidualistycznym podejściu do rozmaitych nurtów w sztuce, pojawiających się w Europie na przestrzeni wieków. Najwybitniejszymi przedstawicielami muzyki brytyjskiej są bez wątpienia Henry Purcell i Benjamin Britten. Obu tych wielkich muzyków dzieli ogromny dystans czasowy, jednak obaj przyczynili się do wskrzeszenia ideałów angielskich w muzyce, a szczególnie operze. Nie dziwi zatem częste utożsamianie Brittena tylko z muzyką wokalno- instrumentalną. Przyznać trzeba, że zajmuje ona czołowe miejsce w jego twórczości. Jest także głównym wyznacznikiem jego stylu. Znacznym powodzeniem cieszą się również dzieła orkiestrowe. Muzyka kameralna zaś pozostaje nieco na uboczu i nieczęsto gości na estradach.

Twórczość obojowa Brittena doczekała się kilku nagrań, a także pojedynczych opracowań teoretycznych. Większość jednak informacji jest mocno rozproszona w wielu źródłach i przeważne niekompletna. W świetle powyższych konstatacji uznałam, że szczegółowa analiza owych kompozycji stanie się kolejną „cegiełką" w szerszym poznaniu i zrozumieniu jego spuścizny.

Pierwszy rozdział poświęcony jest sylwetce Benjamina Brittena. Kolejne rozdziały opisują twórczość Birttena na obój solo i składy kameralne z udziałem oboju: *Phantasy Quartet op. 2* na obój, skrzypce, altówkę i wiolonczelę, *Two Insect Pieces* na obój i fortepian, *Temporal Variations* na obój i fortepian, *Six Metamorphoses after Ovid op. 49.* Poruszana jest w nich problematyka zastosowanego języka muzycznego, zagadnienia wykonawcze, analiza formalna, a także okoliczności powstania każdej z wymienionych kompozycji.

W ostatnim rozdziale opisano źródła inspiracji w kompozycji *Six Metamorphoses after Ovid op. 49*. Publius Ovidius Naso (43 p.n.e), rzymski poeta stworzył *Metamorfozy* nadając im formę epopei napisanej heksametrem. Dzieło składa się z kilkuset różnych opowieści, w których dominują wątki mitologiczne. Benjamin Britten w dziele *Six Metamorphoses after Ovid op. 49* prezentuje następujące postaci:**Pana,** grającego na piszczcałce z trzciny rzecznej, która była jego miłością i nazywała się Syrinks; **Faetona**, który poprowadził słoneczny wóz i piorunem został strącony do rzeki Padus; **Niobe**, która opłakuje śmierć swoich czternaściorga dzieci i zostaje zamieniona w skałę; **Narcyza**, który zakochał się w swoim własnym odbiciu i został zamieniony w kwiat; **Aretuzy**, która uciekając przed miłością Alfejosa, musi zmienić się w źródło wody. Układając miniatury w cykl, kompozytor nie przyjął układu historii według Owidiusza. W tytułach poezji pojawiają się zawsze dwie postaci, u Brittena tytuły zawierają jedną postać, natomiast muzycznie można wyraźnie odczytać obecność dwóch.

Kompozycje obojowe Brittena, wciąż w Polsce mało znane, stanowią wspaniały repertuar koncertowy. Dają możliwość popisu umiejętności technicznych i muzykalności oboisty. Jednocześnie przy swojej różnorodności gatunkowej mogą uczynić zadość wymaganiom słuchacza nawet podczas monograficznego koncertu poświęconemu twórczości wielkiego brytyjskiego kompozytora. Utwory te mają również ogromne walory dydaktyczne. *Six Metamorphoses after Ovid op. 49* stanowi doskonały przykład dwudziestowiecznego cyklu na obój solo, *Phantasy Quartet op. 2* obok *Kwartetu Obojowego F-dur* KV 370 W.A. Mozarta daje możliwość zmierzenia się z fakturą kameralną, natomiast *Temporal Variations* to doskonały utwór cykliczny, w którym wykazać się trzeba nie tylko techniką, ale także umiejętnością współpracy z pianistą, jako równorzędnym partnerem. Z kolei po *Two Insect Pieces* – dwie ilustracyjne miniatury, rodzaj scherza, mogą sięgać nawet uczniów szkół średnich o zaawansowanych umiejętnościach.

Dzieło artystyczne - płyta CD zawierająca nagrania wszystkich czterech utworów Benjamina Brittena w wykonaniu autorki pracy oraz Magdaleny Ochlik Jankowskiej – fortepian, Piotra Słopeckiego – fortepian, Anny Wandtke-Wypych – skrzypce, Igora Kabalewskiego – altówka oraz Tomasza Błaszczyka – wiolonczela.